

Edilgenlik, Giri?kenlik ve Sald?rganl?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Edilgenlik, Giri?kenlik ve Sald?rganl?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20609>

Özet

Edilgenlik, Girişkenlik ve Saldırganlık Ölçeği (EGSÖ), bireylerin sosyal etkileşimlerde sergilediği üç temel davranış biçimini, yani **edilgenlik**, **girişkenlik** ve **saldırganlık** düzeylerini ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Ölçek, Veli Duyan ve Sibel Gelbal tarafından 2016 yılında Türkiye popülasyonu için güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları tamamlanarak literatüre kazandırılmıştır. EGSÖ, bireysel ve klinik ortamlarda sosyal beceri eğitimlerinin etkinliğini değerlendirmek ve kişilerarası sorunları teşhis etmek için önemli bir potansiyele sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Edilgenlik, Girişkenlik, Saldırganlık, Sosyal Beceri, Psikometrik Ölçek, Uyarlama, Kişilerarası İletişim, Veli Duyan.

Yazarlar

Veli Duyan, Sibel Gelbal.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin sosyal bağlamlarda duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını ifade etme biçimlerini nicel olarak belirlemektir. Bu ölçüm, üç farklı davranışsal tepki spektrumunu ayırt etmeyi hedefler: pasif (edilgen) kalma, haklarını saygılı bir şekilde savunma (girişken) ve haklarını haklarını ihlal ederek kendini ifade etme (saldırgan).

EGSÖ, özellikle sosyal hizmet, psikoloji ve eğitim alanlarında, bireylerin sosyal yeterliliklerini değerlendirmek ve özgüven eksikliği veya çatışma yönetimi sorunları yaşıyan kişilere yönelik müdahale programları geliştirmek için bir temel sağlamaktadır.

Yapı

Edilgenlik, Girişkenlik ve Saldırganlık Ölçeği, kişilerarası davranışın üç temel ve teorik olarak farklı boyutunu ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapılar, bireyin sosyal ortamlarda karşılaşılan zorluklara verdiği tipik tepkileri tanımlar.

Edilgenlik: Bireyin kendi haklarını göz ardı ederek, haklarını isteklerine boyun eğmesi ve duygu ile düşüncelerini ifade etmekten kaçınması durumu.

Girişkenlik: Bireyin haklarını haklarına saygı duyarken, kendi haklarını, düşüncelerini ve duygularını dürüst, açık ve uygun bir şekilde ifade edebilme yeteneği.

Saldırganlık: Bireyin kendi ihtiyaçları için karışıklarken, başkaları için amaçsızlama, tehdit etme veya hakları için ihlal etme yoluyla kendini ortaya koymas.

Geçerlik

Duyan ve Gelbal (2016) tarafından yürütülen uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliği ve ölçüt bağımlı geçerliği incelenmiştir. Yapı geçerliğini doğrulamak amacıyla **Faktör Analizi** yöntemleri kullanılmış ve ölçeğin orijinal yapılarına uygun olarak üç faktörlü yapıyı koruduğu gösterilmiştir.

Ölçeğin ayrıt edici geçerliği, alt boyutların diğer ilgili psikolojik yapılarla beklenen yön ve büyüklükte ilişkiler gösterip göstermediği incelenerek desteklenmiştir. Bu çalışmada, EGSÖ'nün Türk kültüründe ilgili davranış biçimlerini geçerli bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamıştır.

Güvenirlik

EGSÖ'nün güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) ve genellikle test-tekrar test güvenilirliği yöntemleri kullanılarak rapor edilmiştir. 2016 çalışmasında, ölçeğin alt boyutlarının genel olarak kabul edilebilir düzeyde veya yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğu belirlenmiştir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Bu bulgular, EGSÖ'nün özellikle araştırma ortamlarında güvenilir bir araç olarak kullanılabilirliğini işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinde, ölçeğin orijinal üç boyutlu yapısı (Edilgenlik, Girişkenlik, Saldırganlık) Türk örnekleminde doğrulayıcı doğrulamadan kontrol etmek amacıyla doğrulayıcı veya açıcı faktör **faktör analizi** uygulanmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin kuramsal temelde beklenen üç ayrı faktör altında toplandığını göstermiştir. Bu faktör yapısı, ölçeğin kültürel adaptasyonunun başarılı olduğunu ve her bir boyutun bağımsız olarak yorumlanabilirliğini desteklemektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak uyarlama çalışması bu tür bir formatı kullanmaktadır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetişkinler ve Genel Popülasyon

Age Group: 18 Yaş ve üzeri

Population Details: Türkiye'deki yetişkin örneklemeler üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Test Methodology: Bireylerin sosyal davranışlarına ilişkin ifadeleri değerlendirildiği öz bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Edilgen Davranış, Girişken Davranış, Saldırgan Davranış, Sosyal Çatışma, Kişilik Ölçeği, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Mevcut Değil

Affiliation Email addresses: Bilgi Mevcut Değil

Correspondence Address: Veli Duyan (duyanveli@yahoo.com)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin kullanım izinleri ve telif hakları, sorumlu yazar Veli Duyan ile doğrudan iletişime geçilerek öğrenilmelidir. Ölçeğin psikometrik özellikleri ilk olarak 2016 yılında yayımlanmıştır.

Kaynaklar

Duyan, V., ve Gelbal, S. (2016). Edilgenlik, Girişkenlik ve Saldırganlık Ölçeği - EGSÖ: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 10(4), 233-242.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: edilgenlik-giriskenlik-ve-saldirganlik-olcegi-toad.pdf

Edilgenlik, Girişkenlik ve Saldırganlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte doğrudan bulunmamaktadır. Maddeler,

yukarıda belirtilen PDF dosyasında yer almaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM